

פסח שחל במוצאי שבת

יקנה"ז, הביצה וסדר ההגדה

שוע"ר סי' נט

ד ויש אומרים שאחר סיום ברכת הבוחר בעמו ישראל באהבה לא יענה אמן, שלא להפסיק בין קריאת שמע לברכה שלפניה, כמו שאסור להפסיק בין כל דבר מצוה או דבר הנאה שמברכין עליו להברכה שלפניו.

שוע"ר סי' רצ

לא יאמר בשבת לבני ביתו נישן היום, כדי לעשות מלאכתנו בערב (עיי' סי' ש"ז).

שוע"ר סי' רצו

יט לדברי האומרים שמצות זכור אינה אלא בכניסת השבת ולא ביציאתו, ועיקר הבדלה אינה אלא מד"ס, יש מי שאומר שהנשים פטורות ממנה כמו שהן פטורות מכל מ"ע שהזמן גרמא בין של תורה בין של דברי סופרים ... ויש חולקין על זה ואומרים שההבדלה היא מענין זכירת השבת וקדושתו שמזכירין הבדל בין קדושתו לחול, ולפיכך הנשים חייבות בהם מד"ס, כמו שחייבות בכל הדברים שתקנו חכמים בגלל קדושת השבת ... הנשים עצמן יכולות להבדיל לעצמן אף אם הם פטורות, כמו שהן יכולות לברך על כל מצות עשה שהזמן גרמא שמקיימות, שאינה ברכה לבטלה ... ומכל מקום אין לאיש לצאת ידי חובתו בשמיעת הבדלה מאשה.

שוע"ר סי' שז

ודבר דבר, דרשו חכמים שלא יהא דיבורך של שבת כדיבורך של חול, שלא יאמר דבר פלוני אעשה למחר, ואפילו דבר שאינו אסור לעשותו בשבת עצמה אלא מדברי סופרים.

שוע"ר סי' תל

א שבת שלפני הפסח קורין אותו שבת הגדול לפי שנעשה בו נס גדול, שפסח מצרים היה מקחו מבעשור לחדש ... ואותו היום שבת היה ... ולמה לא קבעוהו בעשירי לחדש סתם בין שחל בשבת בין שחל בחול כדרך שנקבעו כל המועדים לפי שבעשרה בניסן מתה מרים וקבעו בו תענית כשחל בחול.

ב נוהגין במדינות אלו שבשבת הגדול במנחה ... אומרים עבדים היינו וכו'. לפי שבשבת הגדול היתה התחלת הגאולה והנסים, ואפילו שבת הגדול הוא ערב פסח אומרים עבדים היינו.

שוע"ר סי' תעג

ו אם חל במוצאי שבת צריך לומר הבדלה לאחר הקידוש, ואם יש לו נר יברך עליו קודם ההבדלה לאחר הקידוש, ואחר ההבדלה יברך שהחיינו, נמצא סדר הברכות יקנה"ז.

כ תיקנו חכמים שיהיו על השולחן בשעת אמירת ההגדה שני מיני תבשילין, אחד זכר לפסח ואחד זכר לחגיגה ... וכבר נהגו מדורות הראשונים, שהבשר יהיה מפרק הנקרא זרוע ... והשני יהיה ביצה.

מט בברכת אשר גאלנו צריך לומר מן הזבחים ואחר כך מן הפסחים, לפי שהזבח היא החגיגה הנאכלת בלילה זה קודם אכילת הפסח, כדי שיהיה הפסח נאכל על השובע. וכשחל פסח במוצאי שבת יש מדקדקין לומר מן הפסחים ומן הזבחים, שהרי אין חגיגה נאכלת בלילה זה כמו שנתבאר למעלה, והזבחים הם החגיגה ושלמי שמחה שמקריבין למחר ביום. ויש שאין מדקדקין בכך ואומרים הכל נוסח אחד, שהרי אנו מבקשים שיגיענו ה' למועדים הבאים ששים בעבודתו ושם נאכל לשנה הבאה, כשלא יהיה פסח במוצאי שבת, מן הזבחים מתחילה דהיינו מחגיגה שנאכלת בלילה זה ואחר כך מן הפסחים.

שוע"ר סי' תעו

ו נוהגין בקצת מקומות לאכול ביצים בסעודה זכר לאבילות חורבן בית המקדש, שכשהיה קיים היו מקריבין פסח ואוכלין בלילה זה, ועכשיו אין לנו פסח, לכן מתאבלין עכשיו על זה.

פסקי הסדור

בזמן שבית המקדש היה קיים היה הפסח נשחט אחר תמיד של בין הערבים, כן ראוי לעסוק בסדר קרבן פסח אחר תפלת המנחה, ויאמר זה: קרבן פסח מביא כו'.

לקוטי טעמים ומנהגים

גם כשחל ערב פסח בשבת לוקחים הביצה זכר לחגיגה (ודלא כמ"ש באבודרהם) אף שלא קרבה חגיגה אז (תוד"ה אחד פסחים קיד, ב).

במוצאי שבת – (שאיין החגיגה באה בערב פסח שחל להיות בשבת. פסחים סט, ב) נאכל שם – מן הפסחים ומן הזבחים - החגיגה שתבוא למחרתנו (שו"ע אדה"ז תע"ג סמ"ט).

השיעור הוא לע"נ המייסד, והמשתתף הקבוע, של השיעור השבועי הזה - הרב חיים גורביץ ע"ה